

Vastaus kirjalliseen kysymykseen toimista ratkaisun löytymiseksi Gazan siviilien katastrofaaliseen tilanteeseen ja Palestiinalaisalueiden kestävän rauhan rakentumiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 230/2023 vp:

Miten Suomen hallitus edistää ratkaisun löytymistä Gazan siviilien katastrofaaliseen tilanteeseen ja Palestiinalaisalueiden kestävän rauhan rakentamista kahdenvälisissä yhteyksissä sekä kansainvälisillä foorumeilla, kuten EU:ssa ja YK:ssa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi on tietoinen ja erittäin huolestunut Gazan katastrofaalisesta humanitaarisesta tilanteesta. Meneillään oleva eskalaatio on vaatinut jo selvästi yli 20 000 kuolonuhria ja loukkaantuneita on lisäksi arviolta noin 55 000.

Suomi toimii Lähi-idän tilanteessa aktiivisesti kahdenvälisen diplomatian kautta, ml. yhteydenpito Israelin ja Palestiinan edustajiin poliittisella ja virkamiestasolla, sekä muihin tilanteen kannalta keskeisiin toimijoihin alueella. Lähi-idän tilannetta käsitellään toistuvasti myös muussa kumppanimaiden kanssa käytävässä yhteydenpidossa ja tapaamisissa, ml. Pohjoismaat, EU-maat, keskeiset kolmannet maat ja kansainväliset järjestöt.

Käynnissä oleva eskalaatio alkoi terroristijärjestö Hamasin hyökkäyksestä Israeliin 7.10. Israelilla on oikeus puolustaa kansalaisiaan, mutta Suomi on korostanut sitä, että sotatoimien on oltava suhteellisia ja kaikkien osapuolten on noudatettava kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Suomi vaatii kaikilta toimijoilta ja kaikissa tilanteissa kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista sekä siviilien ja siviili-infrastruktuurin suojelua. Suomi tuomitsee kansainvälisen oikeuden loukkaukset ja tukee sitä, että kaikkien osapuolten toimet tutkitaan ja vastuuvuolliisuus mahdollisista rikoksista toteutuu.

Suomi on YK:n turvallisuusneuvostossa ja YK:n yleiskokouksessa pitänyt Gazan humanitaarista tilannetta esillä. Suomi on käyttänyt YK:n turvallisuusneuvostossa 24.10. sekä YK:n yleiskokouksessa 1.11. ja 20.12. kansalliset puheenvuorot, joissa olemme vaatineet humanitaarisia taukoja – 20.12. humanitaarista tulitaukoa – taisteluihin sekä humanitaaristen käytävien avaamista. Suomi on osallistunut aktiivisesti YK:n humanitaarista toimintaa valmistelemaan työhön eri tasoilla. Suomi on ilmaissut tukensa YK:n pääsihteerin sekä muiden YK-toimijoiden työlle.

Suomi kannsasuositti Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien YK:n turvallisuusneuvostolle 8.12. esittämää välitöntä humanitaarista tulitaukoa vaativaa päätöslauselmaa. Suomi äänesti YK:n yleiskokouksessa 12.12. päätöslauselman puolesta. Humanitaariset tulitauot ovat välttämättömiä avun perillepääsyn varmistamiseksi. Niiden tulisi olla askel kohti pysyvemmän tulitauon aikaansaamista.

Suomi tukee EU:n vahvaa toimintaa Lähi-idän tilanteessa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat yhdessä suurin avunantaja Palestiinalle. Kriisin alettua ne ovat antaneet alueelle lisätukena humanitaarista apua yhteensä 388 miljoonaa euroa. EU on nelinkertaistanut humanitaarisen apunsa Gazaan. EU on lisäksi avannut ilmakuljetukset humanitaariselle avulle Egyptiin.

Siviilien suojeleminen on nykyisessä tilanteessa ensisijaisen tärkeää. Suomi on vaatinut sekä poliittisella että virkamiestasolla humanitaarisen avun pääsyä alueen siviiliväestölle sekä tarvittavien humanitaaristen käytävien avaamista. Veden, sähkön ja polttoaineen jakelu tulee palauttaa, rajanylityspaikkoja on avattava. Kerem Shalomin avaaminen 17.12. oli askel oikeaan suuntaan. Suomi piti asiaa paljon esillä kahdenvälisesti, EU:ssa, YK:ssa, mutta myös mediassa.

Suomi on tukenut vuonna 2023 neljällä miljoonalla eurolla Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ICRC:n humanitaarista avustustyötä miehitetillä Palestiinalaisalueella (Gaza ja Länsiranta) ja Israelissa. Suomen Punainen Risti tukee ICRC:n operaatiota raha- ja materiaaliavulla sekä mahdollisuuksien mukaan henkilöavulla. SPR on myös lähettänyt katastrofivalmiusryhmän Egyptiin koordinoimaan hätäavun perillemenoa Gazaan. Lisäksi Suomi tukee UNRWA:n työtä nelivuotisen sopimuksen mukaisesti 5 miljoonaa euroa vuodessa (2023-26).

Suomen kanta Israelin ja Palestiinan konfliktiin on muuttumaton. Tavoitteena tulee olla tasavertaisen neuvotteluiden pohjalta syntyvä kahden valtion malliin perustuva ratkaisu, joka perustuu vuoden 1967 rajoihin. Suomelle on tärkeää, että ratkaisusta puhuttaessa Gazaa, Länsirantaa ja Itä-Jerusalemia tarkastellaan yhtenä Palestiinalaisalueena. Israelin siirtokunnat miehitetillä Palestiinalaisalueella ovat kaikki kansainvälisen oikeuden vastaisia. Alueelle kestävää vakautta tuovan rauhan aikaansaaminen Israelin ja Palestiinalaisten välillä edellyttää paluuta neuvottelupöytään. Tätä viestiä Suomi on korostanut niin kahdenvälisissä keskusteluissa kuin kansainvälisillä foorumeilla. Kahden valtion ratkaisun kiireellisyys on koko kansainvälisen yhteisön agendalla nyt hyvin painokkaasti esillä. Suomen prioriteetteja ovat siviilien välitön suojeleminen ja väkivaltaisuuksien päättäminen sekä osapuolten saaminen neuvottelupöytään pysyvän rauhan aikaansaamiseksi. EU:n oma rauhanaloite alueelle, Peace Day Effort, esiteltiin YK:n yleiskokouksen avauksessa syyskuussa 2023. EU:n erityisedustaja jatkaa työtään tämän puitteissa jäsenvaltioiden tukemana. Suomi on antanut tukensa EU:n rauhanaloitteelle ja pyrkii osana EU:ta edistämään kaikkia rauhanaloitteita alueella, jotka tähtäävät pysyvään neuvottelutulokseen.

Helsingissä 8.1.2024

Ulkoministeri Elina Valtonen